

Biblioteques públiques: el valor que no es veu (però estructura la comunitat)

Publicat per [Interacció](#) [1] el 16/07/2015 - 10:19 | Última modificació: 20/04/2026 - 11:13

L'estudi sobre la Xarxa de Biblioteques Municipals (XBM) de la demarcació de Barcelona s'inscriu en un moment en què les polítiques públiques necessiten justificar-se amb evidències. El punt de partida és clar: més enllà de les dades d'ús o dels indicadors tradicionals, cal entendre quin valor generen les biblioteques en la societat. No es tracta només de comptar serveis, sinó d'interpretar què produeixen en termes culturals, socials, educatius i econòmics.

La XBM es presenta com un model consolidat de servei públic de proximitat, construït sobre cinc principis: equitat d'accés, sostenibilitat, eficiència, qualitat i pertinença . Aquesta base permet entendre la biblioteca no com un equipament passiu, sinó com un agent actiu capaç de generar valor col·lectiu. L'estudi parteix precisament d'aquesta hipòtesi i intenta fer visible aquest valor, especialment en la seva dimensió social, tradicionalment més difícil de captar.

La dificultat és estructural. El valor social de les biblioteques és, en gran part, intangible. La literatura especialitzada coincideix que els seus efectes es produeixen en processos lents i difusos, sovint sense relacions de causalitat fàcilment mesurables. Davant d'això, l'estudi opta per una estratègia metodològica pròpia: sistematitzar els beneficis socials a partir de la literatura internacional i contrastar-los amb la pràctica professional.

El resultat és una arquitectura del valor organitzada en quatre eixos —cultural, social, econòmic i educatiu-informatiu— que permeten ordenar els impactes de la biblioteca tant en l'individu com en la comunitat . Aquesta estructura evita reduir la biblioteca a una única funció i en desplega la complexitat com a infraestructura pública.

En l'eix cultural, la biblioteca es configura com a motor de lectura i accés al coneixement. El foment de l'hàbit lector no és només una pràctica cultural, sinó una condició per a la formació de ciutadania crítica. En l'eix social, apareix com a espai de cohesió, inclusió i construcció de capital social. En l'eix econòmic, contribueix al desenvolupament local i a la millora de l'ocupabilitat. En l'eix educatiu i informatiu, actua com a suport a l'aprenentatge al llarg de la vida i a la democratització de la informació.

Aquesta mirada amplia es reforça amb dades i pràctiques concretes. La XBM disposa d'un sistema d'informació robust i d'una gran capacitat d'activació territorial, amb activitats, serveis i aliances que connecten la biblioteca amb escoles, entitats i comunitats locals. Aquesta dimensió relacional és clau: el valor no es produeix només dins l'equipament, sinó en la seva capacitat d'articular actors i generar dinàmiques compartides.

L'estudi també introdueix una dimensió econòmica que reforça el relat del valor públic: el retorn de la inversió. Per cada euro invertit en biblioteques, es generen més de dos euros de benefici directe, xifra que augmenta si es consideren els efectes indirectes. Tot i això, el mateix estudi suggereix que aquesta dada, tot i ser rellevant, no pot substituir la comprensió del valor social, que continua sent més ampli i menys quantificable.

El desplaçament més significatiu del treball no és tant la quantificació del valor com la seva conceptualització. L'objectiu evoluciona de "mesurar" a "estimar, comunicar i potenciar" el valor social. Aquest canvi indica que el valor no és només una propietat a detectar, sinó una dimensió que es construeix també des de la pràctica i la seva interpretació.

En aquest sentit, la biblioteca pública emergeix com una infraestructura de mediació cultural i social que produeix efectes acumulatius en el temps. El repte que planteja l'estudi no és només metodològic, sinó polític: com incorporar aquest valor en la presa de decisions. Perquè allò que no es pot llegir en els indicadors habituals tendeix a quedar fora del centre de les polítiques, encara que sigui estructural per a la vida col·lectiva.

Rosa Togores | Gerència de Serveis de Biblioteques. Diputació de Barcelona

[El Valor de les biblioteques públiques en la societat: El cas de la Xarxa de Biblioteques Municipals](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: valor públic de la cultura

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/biblioteques-publicues>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/pdf/E150177.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5896>